

In vuur en vlam

Als in dit land een dier- of plantensoort op het randje van uitsterven staat, krijgen al snel de boeren de schuld in de schoenen geschoven. De achteruitgang komt stevast door 'de intensivering van de landbouw' bezigen de natuurliefhebbers dan doorgaans als een soort mantra. Wat er precies achter die bezweringsformule schuilgaat, welke oorzaak wat voor gevolg heeft, dat staat er veelal niet bij vermeld. Gaat het om waterpeil dat met decimeters naar beneden gaat, om meer kilogrammen bestrijdingsmiddel per ha, om weken vroeging van de eerste maaidatum of hebben we hier vooral te maken met het gevoel dat de oorzaak wel de agrarische bedrijvigheid zal zijn? Agrariërs die met dergelijke beschuldigingen worden geconfronteerd, kunnen daarvan danig verhit raken. En die geprikkeldheid is te begrijpen, vooral als het diegenen betreft die zich juist op allerlei manieren inspannen voor onze leefomgeving. Niet alleen op hun eigen bedrijf, maar ook daarbuiten. Zo zijn opvallend veel boeren aangesloten bij de vrijwillige brandweer. Als hier een groepsfoto van het lokale brandweercorps in de plaatselijke krantjes staat omdat enkele leden het zoveeljarig jubileum vieren, kan je daar de ene na de andere melkveehouder of bollenteler op aanwijzen. En als ze over hun nevenfunctie praten, is dat vol passie. Wie denkt dat elke ondernemer in dit land gruwet van het woord belasting, moet aan een agrarisch ondernemer die lid is van de brandweer vragen wat vuurbelasting eigenlijk is. Grote kans dat je er behalve de opgetogen uitleg, ongevraagd meteen een gloedvol betoog bij krijgt met allerlei details van boeiende onderwerpen als vlampunten, explosiestoffen en brandblusgranaten. Wat is toch die innige relatie tussen boeren en vuur? Misschien

dat destijds de dichter Habakuk II de Balkler - tegenwoordig beter bekend onder de naam H.H. ter Balkt - goed de diepere gevoelens begreep van agrariërs inzake vurige kwesties, toen hij schreef (bundel 'Boerengedichten: Uier van 't oosten', 1974):

*"Schrijven is wat gebeurt in het hart
Van hooibergen en vaalten; vuur maken
Van stille geurige oogsten"*

*Hooibroeï, oproer van 't hooi
Tegen de hoera roepende hooiers."*

Deze regels zijn neergepend in de periode waarin al een hele poos de grote droogte heerst. Water wordt van de ene kant van het land naar de andere kant gepompt, boeren is gevraagd grasland vochtig te houden zodat weidevogels nog wat beestjes weg te pikken hebben, bijna overal is dorheid troef en hongeren half verlepte planten naar water. Alsof dat al niet erg genoeg is, hebben onverlaten hier in de regio de laatste maanden om

de haverklap stukken duingebied in de fik gestoken. En moesten bij nacht en ontij de boeren uit hun bed worden opgepiept om zeer lange dagen en nachten te maken teneinde de branden te blussen en de boel vochtig te houden. De lokale loonwerker reed ondertussen af en aan met tankwagens vol bluswater. Allen gezamenlijk in de weer om de natuur te redden. Enkele honderden hectares duingebied met heidevelden zijn inmiddels in rook opgegaan. Daarbij gingen ongetwijfeld talloze vlinders, libellen en andere insecten naar de gallemieze. Is de natuur daar nu voorgoed naar de bliksem? De 'Ecologische atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa' geeft bij één soort aan: "In heidevelden treedt het vooral op na brand." Het beestje waarop deze zin slaat: de kleine vuurvlinder. ●

*Tekst: René Marcelis
Tekening:
Peter Wetzels*